

1. यात् (abl. von 1. या) adv. conj. *in soweit als, so viel als; so lange als, seit: यादधीमसिं soviel wir verstehen RV. 1, 80, 15. अर्चामसिं याद्वे विन्ना ताव्ना मृकान्तम् (vgl. Siddh. K. zu P. 7, 1, 39) 6, 21, 6. यान्नु च्याव-स्तन्त्याडुपासः 7, 88, 4. यात्सूर्यामासा मिय उच्चरातः 10, 68, 10. प म्नात्ति-यन्पृथिवीं यादज्ञायत AV. 12, 1, 57. — Vgl. याच्छ्रेष्ठ, याद्वाध्य.*

2. यात् adj. von यत् in ऋणयात्.

यात 1) adj. *gegangen u. s. w.; n. Gang s. u. 1. या. — 2) n. das Lenken eines Elefanten mit dem Haken H. 1231. HALĀJ. 2, 67; vgl. यत 2).*

यातन (vom caus. von यत्) 1) n. *das Vergelten: वैरस्य यातनम् das Racheüben MBh. 9, 258. — 2) f. या a) dass: यातनां दा es Jmd vergelten MBh. 1, 1997. वैर° Rache 12, 5150. HARIV. 11232. PAÑKĀT. 111, 9. 188, 3. — b) Qual, Pein; insbes. Höllenqual AK. 1, 2, 2, 3. 3, 4, 1, 15. H. 1358. HALĀJ. 3, 4, 5, 80. घोरा R. 5, 19, 9. 26, 16. Spr. 1973. KATHĀS. 38, 111. Git. 9, 10. RĀĀ-TAR. 6, 332. अक्रोन्नाना यातना मृत्युक्तेवे BṛĀG. P. 7, 1, 41. यातनामनुयायितः 8, 22, 29. गर्भ° PAÑKĀR. 2, 2, 66. 4, 3, 204. Verz. d. Oxf. H. 28, a, No. 71. यमक्षये M. 6, 61. 12, 16. यामीः प्राप्नोति यातनाः 21. fg. MBh. 14, 443. BṛĀG. P. 3, 30, 21. 25. 29. 35. 5, 26, 7. fgg. 30. यामयातनाः 32. 6, 2, 29. °गृह्णाः 3, 9. निरय° PAÑKĀR. 4, 4, 1. Verz. d. B. H. 143, 9. KUSUM. 63, 7. Personificirt als Tochter von Bhaja Furcht und Mrtju Tod BṛĀG. P. 4, 8, 4.*

यातयञ्जन (यातयन्त्, partic. vom caus. von यत्, + जन्) adj. *die Leute verbündend, vereinigend: Mitra RV. 1, 136, 3. 3, 59, 5. 5, 72, 2.*

यातयाम s. u. यातयामन्.

यातयामन् (यात + या°) und °याम adj. *was seinen Gang gemacht —, seine Arbeit gethan hat d. i. erschöpft, ausgenützt, verbraucht; überh. untauglich, unbrauchbar geworden (AK. 3, 4, 23, 147. H. a n. 4, 218. MED. m. 62), ein im Ritual oft gebrauchter technischer Ausdruck, z. B. न द्वा-रूपत्रेणं डुक्ष्यात् । अग्निवदे द्वा रूपात्रम् । यद्वा रूपात्रेणं डुक्ष्यात् । यातयाम्ना कृषिषा यजेत man soll nicht in ein Holzgeschirr melken, denn in demselben (im Holze) steckt Agni (welcher also die Milch unmittelbar empfängt); melkt man in's Holzgeschirr, so opfert man nachher eine verbrauchte (schon ein Mal vergebene) Opfergabe TBh. 3, 2, 3, 9. 3, 4, 1. TS. 5, 1, 5, 2. अर्धर्षु 6, 5, 3. Atri 7, 1, 8, 1. यत् षट् षट् 9, 1, 2, 24. °याम TS. 2, 6, 3, 1. कस्मात्सत्याद्यातयामान्यन्यानि कृवीप्ययातयाममा-ज्यम् weshalb werden andere Opferstoffe unbrauchbar, während das Opferschmalz brauchbar bleibt? 3, 4, 4, 5, 1, 3, 3. षट् षट् 4, 3, 2, 5. 6, 3, 1, 23. स्तोमाः 9, 3, 3, 4. न यातयामैः कार्यं कुर्यान्न सह भुञ्जीत षट् षट् GRUJ. 4, 11. PAÑKĀV. Br. 13, 10, 1. कृन्दासि MÜLLER, SL. 227. कृत्तं वेषन-मौशीरमुयानद्यजनानि च । यातयामानि देयानि ग्रन्हाय परिचारिणे ॥ MBh. 12, 2299. fg. भोजन BṛĀG. 17, 10. R. 2, 61, 67 (62, 26 GORR.). कृन्दास्यया-तयामानि BṛĀG. P. 4, 13, 27. अयातयामोपकृतैः 19, 28. अयातयामास्तस्या-सन्ध्यामा स्वात्तरयापनाः unnütz verstrichen 3, 22, 35. कामा यातयामाः schal 4, 28, 9. महार्ता° ergraut, alt geworden bei (nach dem Comm. der seine Zeit zugebracht hat mit) 30, 19. alt an Jahren AK. H. 340. H. a n. MED. HALĀJ. 2, 348.*

यातयामन्त्र n. nom. abstr. davon GOBH. 1, 8, 14. — Vgl. अयातयाम.

1. यातर (von 1. या) nom. ag. *gehend, fahrend, auf der Reise —, auf einem Marsche befindlich ŚĀRĀS. 12, 72. VARĀH. BRU. S. 33, 13. 86, 51. 54.*

87, 5. 88, 19. 22. 35. 89, 1. 93, 25. JĀTRĀ 4, 42. Wagenfahrer RV. 1, 70, 11. यानस्य चैव यातुश्च यानस्वामिन एव च Wagenführer M. 8, 290. अग्र° vor-angehend R. 7, 21, 28. खरोष्ठु° reitend auf HARIV. 2443. स्वर्यातर zum Himmel gehend, sterbend MBh. 5, 4341. Als fut. z. B. यातारस्ते यमाल-यम् SUÇR. 1, 116, 61.

2. यातर nom. ag. scheint Räder zu bedeuten in der Stelle: अर्केया-तारं कर्मपश्य इन्द्र कृदि यते जघुषो भीरगच्छत् RV. 1, 32, 14. = कृत्तर ŚĀJ.; vgl. ऋणया.

3. यातर UNĀDIS. 2, 98. acc. यातरम्, nom. acc. du. यातरो, nom. pl. यातरम् VOP. 3, 65. die Frau des Bruders des Gatten AK. 2, 6, 1, 30. H. 514. HALĀJ. 2, 353. ŚĀH. D. 43, 8. यातानान्दरो P. 6, 3, 25, Sch.

यातलराय m. N. pr. eines Fürsten Verz. d. B. H. 368, 31.

1. यातव्य (von 1. या) 1) n. impers. *eundum, proficiscendum, zu mar-schieren MBh. 3, 13304. 4, 2118. 13, 1402. 2789. HARIV. 10321. Spr. 3027. KĀM. NITIS. 13, 2. यातव्याय प्रक्षिपुयादूतम् zur Abreise 12, 1. अत्रयया-तव्यता 13, 18. — 2) adj. petendus, impugnandus KĀM. NITIS. 18, 11.*

2. यातव्य (von 1. यातु) adj. *gegen Spuk —, gegen Hexerei dienend P. 4, 4, 121. तन् KĀTH. 11, 11.*

यातमुच (von यतमुच्) n. = यातमुच N. eines Śāman Ind. St. 3, 230, b. यातानप्रस्थ N. pr. einer Oertlichkeit; davon adj. यातानप्रस्थक P. 4, 2, 104, Vārt. 33, Sch.

यातानुयात (यात + अनु°) wohl n. *das Gehen und Folgen gaṇa शाक-पार्थिवादि zu P. 2, 1, 69.*

यातायात (यात + या°) n. *das Gehen und Kommen BṛĀG. P. 12, 13, 2.*

याति f. angeblich nom. act. vom intens. von 1. या P. 1, 1, 58, Sch. — Vgl. अर्के°.

यातिक m. *Wanderer, Reisender ÇĀBDAR. im ÇKDR. wohl fehlerhaft für यात्रिक.*

1. यातु UNĀDIS. 1, 73. m. 1) etwa *Spuk, Hexerei: नाहं यातुं सहसा न ह्येनं स्रतं संयाम्यरूपस्य वृक्षैः RV. 5, 12, 2. मा नो रत्तु अ वैशीन्मा यातुर्वा-तुमावताम् 8, 49, 20. auch wohl AV. 2, 24, 1. KĀTH. 37, 17. ÇĀT. Br. 10, 5, 2, 20. — 2) Bez. einer Gattung von Dämonen, die in allerhand spukhaf-ten Formen erscheinen, RV. 7, 21, 5. 104, 21. AV. 4, 9, 9. 5, 29, 8. 10, 7, 18. 13, 4, 27. KAUC. 106. neutr. = रत्तम् nach AK. 1, 1, 4, 56. H. 187. HALĀJ. 1, 73. — Vgl. अ°, उलूक°, कोक°, गृध°, देव°, ब्रह्म°, शत°, प्रुम्लुक°, अ°, सुपर्ण° und यातुधान.*

2. यातु (von 1. या) m. 1) *ein Reisender TRIK. 2, 8, 29. UĠĠVAL. zu UNĀ-DIS. 1, 73. — 2) Wind UNĀDIVR. im SAṆKSHIPTAS. ÇKDR. — 3) Zeit UĠĠVAL.*

यातुघ्न (1. यातु + घ्न) adj. *die Jātu vernichtend; m. Bḍellion RĀĠAN. im ÇKDR.*

यातुर्चातन (1. यातु + चा°) adj. *die Jātu verscheuchend AV. 1, 16, 2.*

यातुर्जम्भन (1. यातु + जम्भ°) adj. *die Jātu verschlingend AV. 4, 9, 3.*

यातुर्ज (1. यातु + ज्; vgl. RV. 7, 21, 5) adj. *von Jātu getrieben, beses-sen RV. 4, 4, 5. 10, 116, 5.*

यातुर्धान (1. यातु + 2. धान) m. = 1. यातु 2) AK. 1, 1, 4, 56. H. 187. HALĀJ. 1, 73. RV. 1, 33, 10. अथा मुरीय यदि यातुधानो अस्मि यदि वापु-स्तप पूरुषस्य 7, 104, 15. 16. 24. 10, 87, 2. 3. 7. 10. 120, 4. VS. 13, 7. AV. 1, 7, 1. fgg. 4, 3, 4. 6, 32, 2. 13, 3. 7, 70, 2. 19, 46, 2. ÇĀT. Br. 7, 4, 1, 29. KĀTH.